

Κείμενο 1

Τα όρια ως αγάπη για τους εφήβους

Το παρακάτω κείμενο είναι διαδικτυακό άρθρο της Αγγελικής Μπολουδάκη, Κοινωνικής Λειτουργού, που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα: enallaktikidراسi.com.

Οι έφηβοι χρειάζονται όρια, τα οποία θα αποτελέσουν προστατευτικά πλαίσια για εκείνους. Η περίοδος της εφηβείας μοιάζει με άγνωστη διαδρομή. Όσο έχουν κοντά τους ένα χάρτη, τόσο πιο εύκολα θα την διανύσουν. Καθετί, που δεν είναι χαρτογραφημένο, θα αποτελέσει πρόκληση με οδυνηρές επιπτώσεις για τους ίδιους, αλλά και για τους γονείς.

Για παράδειγμα, οι έφηβοι χρειάζεται να γνωρίζουν τις ώρες που θα πρέπει να επιστρέψουν στο σπίτι. Ακόμα κι αν υπάρξουν παραβιάσεις από κείνους, είναι αναγκαίο να γνωρίζουν ότι οι γονείς τους έχουν βάλει ένα πλαίσιο, αλλιώς θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ώστε να συγκρουστούν μαζί τους και να δημιουργήσουν το δικό τους πλαίσιο, που θα βασίζεται βέβαια σε μια επιλογή της αρέσκειάς τους. Η περίοδος της εφηβείας είναι μια δύσβατη περιοχή για τους εφήβους εξαιτίας των συγκρούσεων που τους ταλανίζουν. Έχουν ανάγκη περισσότερο από ποτέ γονείς που να διακρίνονται από συνέπεια και σταθερότητα, για να αναπτύξουν και εκείνοι τις σταθερές τους αξίες.[...]

Τα όρια που θέτουν οι γονείς εισάγουν τον έφηβο στην πραγματικότητα και τον προσγειώνουν ομαλά σε αυτήν. Ένας νέος άνθρωπος είναι σε επαφή με τα όνειρά του και συνδέεται με την υλοποίησή τους, αν βιώσει ότι η πραγματικότητά του, που την αποτελούν αρχικά οι γονείς του και στη συνέχεια ο υπόλοιπος κόσμος, τον αποδέχεται, αλλά χρειάζεται και εκείνος να την αποδεχτεί και να σεβαστεί τον δικό του ρόλο σε αυτήν. Οι ματαιώσεις, δηλαδή, που δοκιμάζει από γονείς με σταθερή και συνεπή συμπεριφορά, με την έννοια πως δεν μπορεί να τα έχει όλα στη ζωή του ή να κάνει τα πάντα στον κόσμο του, τον εισάγουν στην έννοια ενός ηθικού νόμου που θα είναι αυτονόητο ότι θα τον ακολουθήσει, όχι για τους άλλους αλλά γιατί χάρη σε αυτόν η δική του ζωή θα είναι καλύτερη.

Οι γονείς δεν πρέπει να ικανοποιούν όλες τις ανάγκες του εφήβου, γιατί με αυτόν τον τρόπο τον εισάγουν σε μια ψευδαίσθηση ότι όλες οι επιθυμίες πρέπει να ικανοποιούνται αυτόματα. Έτσι βέβαια δε βιώνει τη ματαιώση που θα τη συναντήσει στη ζωή του και, εάν δεν έχει αναμετρηθεί με αυτήν σε μια περίοδο της ζωής του, που οι σημαντικοί άνθρωποι της ζωής του θα είναι δίπλα του να τον στηρίξουν συναισθηματικά, μπαίνει απροετοίμαστος σε μια ψυχική πραγματικότητα, που οι συγκυρίες που θα τύχουν στο δρόμο του θα τον βρουν ευάλωτο και εύθραυστο και θα καταφύγει σε ψευδαισθήσεις, για να λυτρωθεί.

Ο έφηβος χρειάζεται όρια. Όσο κι αν δυσανασχετεί κι αν αντιδρά στο άκουσμα τους. Οτιδήποτε παρέχει ασφάλεια είναι αποδεκτό για εκείνον και το έχει ανάγκη, για να φτιάξει το δικό του χάρτη ως ενήλικας, που θα πρέπει να μην είναι κενός, αλλά να έχει σημεία από τους γονείς του, στα οποία θα πορευτεί, για να χαράξει τον δικό του δρόμο.

Κείμενο 2

Γράμματα απ' το μέτωπο

Το ποίημα είναι του Γιάννη Ρίτσου (1909-1990) και ανήκει στη συλλογή Πυραμίδες (1935: Ποιήματα. 1930-1942, τ. Α', Κέδρος, Αθήνα 1979, σ. 150.

Μάνα, τον ήλιο εδώ σκεπάζουν ίσκιои
κι αναπαμό ποτέ η καρδιά δε βρίσκει ένα
οι αυγές κ' οι νύχτες μας γυρνούν·
φριχτές πεντάλφες γράφουν στο σκοτάδι
σήματα, που τον κίνδυνο μηνούν,
πύρινα φίδια από τα βάθη του Άδη.
Ζούμε στ' αμπριά¹ θαμμένοι, διπλωμένοι
κ' έξω απ' την τρύπα ο θάνατος περμένει.
Μας έπνιξαν το φως και τη χαρά,
στεγνώσαν την ψυχή μας και το σώμα,
μα κάτι μέσα μας κυλά βουερά
και ξέσπασμα δε βρήκε κάπου ακόμα.
Φουσκώνουν της ζωής μας τα πελάη·
σ' όλες τις φλέβες μου, αίμα μου, κυλάει

¹ Χαρακώματα, καταφύγια

της Μαριγώς το φλογερό φιλί...
(θέλω να πω, μητέρα μου, για κείνο
το φιλί της που μου 'δωσε δειλή
προτού από την πατρίδα μας μακρύνω).
Η κάθε μου ίνα τη χαρά φωνάζει,
μα ο πόλεμος τη νιότη μου σκεπάζει
και με ασάλι αναμμένο με κεντά·
όμως μέσα η καρδιά μου δε λυγίζει.
Μητέρα, εδώ, στο θάνατο κοντά,
πρωτόμαθα το πόσο η ζωή αξίζει.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50-60 λέξεις να καταγράψεις τους λόγους για τους οποίους τα όρια είναι απαραίτητα στην εφηβική ηλικία, όπως παρουσιάζονται από την αρθρογράφο στην τρίτη και στην τέταρτη παράγραφο του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η αρθρογράφος του Κειμένου 1 χρησιμοποιεί τη μέθοδο της αναλογίας στην πρώτη παράγραφο, ενώ ξεκινά τη δεύτερη παράγραφο με ένα παράδειγμα. Γιατί, κατά τη γνώμη σου, επέλεξε τους συγκεκριμένους τρόπους στην ανάπτυξη των παραγράφων;

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

«Η περίοδος της εφηβείας είναι μια δύσβατη περιοχή...» (2^η παράγραφος),

«Οτιδήποτε παρέχει ασφάλεια είναι αποδεκτό για εκείνον και το έχει ανάγκη, για να φτιάξει το δικό του χάρτη ως ενήλικας, που θα πρέπει να μην είναι κενός, αλλά να έχει

σημεία από τους γονείς του, στα οποία θα πορευτεί, για να χαράξει τον δικό του δρόμο.»
(5^η παράγραφος)

Στις παραπάνω υπογραμμισμένες φράσεις του Κειμένου 1 η χρήση της γλώσσας είναι μεταφορική/συνυποδηλωτική ή κυριολεκτική/δηλωτική; (μονάδες 6) Να ξαναγράψεις τις φράσεις με την αντίθετη χρήση από αυτήν που επεσήμανες παραπάνω προσέχοντας ώστε να μην αλλοιωθεί το νόημά τους. (μονάδες 9)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιο είναι το κυρίαρχο συναίσθημα του ποιητικού υποκειμένου στο Κείμενο 2 και πού αποδίδεται; (μονάδες 10) Πιστεύεις ότι είναι δικαιολογημένο; (μονάδες 5) Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου σε ένα κείμενο 100 - 150 λέξεων.

Μονάδες 15